

KYSELYLOMAKE: FSD4078 TUTKIMUSETIIKAN BAROMETRI 2023

QUESTIONNAIRE: FSD4078 RESEARCH INTEGRITY BAROMETER 2023

TÄMÄ KYSELYLOMAKE ON OSA YLLÄ MAINITTUA YHTEISKUNTATIETEELLISEEN TIETOARKISTOON ARKISTOITUA TUTKIMUSAINEISTOA.

KYSELYLOMAKETTA HYÖDYNTÄVIEN TULEE VIITATA SIIHEN ASIANMUKAISESTI LÄHDEVIIITTEELLÄ.

THIS QUESTIONNAIRE FORMS A PART OF THE ABOVE MENTIONED DATASET, ARCHIVED AT THE FINNISH SOCIAL SCIENCE DATA ARCHIVE.

IF THE QUESTIONNAIRE IS USED OR REFERRED TO IN ANY WAY, THE SOURCE MUST BE ACKNOWLEDGED BY MEANS OF AN APPROPRIATE BIBLIOGRAPHIC CITATION.

DETTA FRÅGEFORMULÄR UTGÖR EN DEL AV DEN OVANNÄMDA DATAMÄNGDEN, ARKIVERAD PÅ FINLANDS SAMHÄLLSVETENSKAPLIGA DATAARKIV.

OM FRÅGEFORMULÄRET ÄR UTNYTTJAT ELLER REFERERAT TILL MÅSTE KÄLLAN ANGES I FORM AV BIBLIOGRAFISK REFERENS.

Tervehdys Tutkimuseettisistä neuvottelukunnasta,

pyydämme teitä auttamaan kansallisessa selvityksessä, jossa kartoitetaan hyvän tieteellisen käytännön toteutumista suomalaisessa tiede- ja tutkimusyhteisössä vuosina 2019–2022.

Pyydämme teitä ystävällisesti välittämään [tutkimuseetiikan barometrikyselyn](#) organisaationne tutkijoille, opettajille ja hallintohenkilökunnalle.

Saatekirje ja linkki kyselyn e-lomakkeeseen löytyvät tämän viestin lopusta ja liitteistä kolmella kielellä. Kyselyyn voi vastata suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi. Vastaaminen kestää noin 20 minuuttia ja se tapahtuu anonyymisti. Henkilötietoja ei kerätä.

Kysely on avoinna 13.3.–14.4.2023.

Lisätietoja antaa koordinaattori Anni Sairio [yhteystiedot poistettu].

Yhteistyöterveisin,

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK)

Saatekirje

Tutkimuseetiikan barometri 2023

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) kerää tutkimuseetiikan barometrikyselyllä tietoa hyvän tieteellisen käytännön toteutumisesta suomalaisessa tiede- ja tutkimusyhteisössä vuosina 2019–2022. TENK hyödyntää kyselyn tuloksia hyvän tieteellisen käytännön kehittämisessä ja edistämisessä. Ensimmäinen [Tutkimuseetiikan barometri](#) (PDF) julkaistiin 2019.

Kartoitamme tutkimuseetiikan barometrillä seuraavia seikkoja:

- Tutkimuseettisen tiedon lähteet
- Hyvän tieteellisen käytännön osaaminen
- Epäilyt hyvän tieteellisen käytännön rikkomuksista
- Toiminta hyvän tieteellisen käytännön loukausepäilyissä
- Näkemykset koronapandemian tutkimuseettisistä vaikutuksista

Kysely on lähetetty suomalaisiin yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja muihin tutkimusorganisaatioihin. Toivomme vastauksia tutkimus- ja opetushenkilöstöltä, tutkimushallinnon henkilöstöltä sekä muilta tutkimuksen tukipalveluiden parissa työskenteleviltä.

[Linkki kyselyyn](#)

Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista. Kyselyyn vastataan nimettömästi, ja vastaamiseen kuluu aikaa noin 20 minuuttia. Kyselyssä ei käsitellä henkilötietoja. Aineiston rekisterinpitäjä on TENK.

Vastausaika on 14.4.2023 asti.

TENK julkaisee barometriraportin vuoden 2023 aikana. Lisätietoja antaa koordinaattori Anni Sairio [yhteystiedot poistettu].

Kiitämme lämpimästi kaikkia vastaajia!

Helsingissä 13.3.2023

Riitta Keiski

puheenjohtaja, TENK

Sanna-Kaisa Spoofo

pääsihteeri, TENK

Vastaajan taustatiedot [pakollinen osio]

1. Kokemuksesi tutkimustyöstä vuosina:

☐	alle 10 vuotta
☐	10-20 vuotta
☐	yli 21 vuotta

2. Mikä on ylin suorittamasi tutkinto?

☐	Tohtorintutkinto
☐	Lisensiaatintutkinto
☐	Maisterintutkinto, ylempi AMK-tutkinto tai vastaava
☐	Kandidaatintutkinto, AMK-tutkinto tai vastaava
☐	Ylioppilastutkinto
☐	Muu, mikä

3. Miltä alalta on ylin tutkintosi? Voit tarkistaa oman alasi tältä listalta:

<https://wiki.eduuni.fi/display/cscsuorat/7.3+Tieteenalaluokitus>

☐	Luonnontieteet
☐	Tekniikka
☐	Lääke- ja terveystieteet
☐	Maatalous- ja metsätieteet
☐	Yhteiskuntatieteet
☐	Humanistiset tieteet
☐	Taiteet
☐	Muu, mikä?

4. Missä maassa olet suorittanut ylimmän tutkintosi?

Suomessa

Jossakin muussa maassa

5. Työnantajasi tai taustaorganisaatiosi:

	Yliopisto
	Ammattikorkeakoulu
	Valtion tutkimuslaitos
	Muu tutkimusorganisaatio
	Tiedepolitiikan tai tiederahoituksen organisaatio
	Muu, mikä?

6. Mikä on pääasiallinen työtehtäväsi?

	Tutkimus
	Opetus
	Hallinto
	Muu, mikä?

7. Mitä alaa edustat nykyisessä työtehtävässäsi ja/tai tutkimuksessasi? Voit tarkistaa alasi tältä listalta: <https://wiki.eduuni.fi/display/cscsuorat/7.3+Tieteenalaluokitus>

	Luonnontieteet
	Tekniikka
	Lääke- ja terveystieteet
	Maatalous- ja metsätieteet
	Yhteiskuntatieteet
	Humanistiset tieteet
	Taiteet
	Muu, mikä?
	Ei päde työnkuvaani

1. Tutkimuseettisen tiedon lähteitä

Tässä osiossa kysymme tutkimuseettisten ohjeiden sekä tutkimuseettikan tukihenkilöjärjestelmän tuntemuksesta. Meitä kiinnostaa myös, millaisista lähteistä saadaan tietoa hyvästä tieteellisestä käytännöstä. Voit lukea hyvän tieteellisen käytännön määritelmän täältä:

<https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/hyva-tieteellinen-kaytanto-htk>

8. Alla on lueteltu kaikkia tieteenaloja koskevia hyvän tieteellisen käytännön (research integrity) ohjeita. Miten tuttuja ne ovat sinulle?

	Ei lainkaan tuttu	Tunnen nimeltä	Tunnen sisällön jossain määrin	Tunnen sisällön melko hyvin	Tunnen sisällön erittäin hyvin	En osaa sanoa
Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa (HTK-ohje, 2012)						
Tieteellisten julkaisujen tekijyydestä sopiminen						
Tutkijan ansioluettelomalli						

The European Code of Conduct for Research Integrity						
---	--	--	--	--	--	--

9. TENKin kouluttamia tutkimusetiikan tukihenkilöitä toimii tällä hetkellä 75:ssä suomalaisessa tutkimusorganisaatiossa. Tutkimusetiikan tukihenkilöt tarjoavat neuvontaa hyvään tieteelliseen käytäntöön liittyvissä kysymyksissä. Kuinka hyvin tunnet organisaatiosi tukihenkilötoiminnan?

En lainkaan	Vain vähän	Melko hyvin	Erittäin hyvin	En osaa sanoa	Organisaatiossani ei ole tutkimusetiikan tukihenkilöä

10. Kuinka paljon olet saanut tietoa hyvästä tieteellisestä käytännöstä seuraavista lähteistä neljän viime vuoden aikana?

	En lainkaan	Vain vähän	Melko paljon	Erittäin paljon	En osaa sanoa	Ei koske minua
Organisaationi toiminta (esim. koulutukset, tapahtumat, verkkosivut)						
Organisaationi tutkimusetiikan tukihenkilö						
Tutkimus- tai työyhteisöni jäsenet						
Tutkimusrahoittajat ja rahoitushakuihin liittyvä tieto						
Tiedejulkaisijat ja tiedejulkaisut						
Tieteen ja tutkimuksen alan ammattiliitot						
Tieteelliset seurat						
TENKin tapahtumat tai verkkosivut						
Media ja muu julkinen keskustelu						
Muu, mikä	avoin kenttä					

2. Hyvän tieteellisen käytännön osaaminen

Tässä osiossa kysymme tutkimuseettisen koulutuksen tarjonnasta ja siihen osallistumisesta sekä hyvän tieteellisen käytännön osaamisesta. Voit myös kertoa hyvistä tutkimuseettisistä toimintatavoista, joita organisaatioissa on otettu käyttöön.

11. Onko organisaatiossasi tarjolla tutkimuseettistä koulutusta?

Ei ole	On, mutta ei riittävästi	On, melko riittävästi	On, riittävästi	En osaa sanoa	Ei päde organisaatiooni

12. Kuinka monta kertaa olet neljän viime vuoden aikana osallistunut johonkin tutkimuseettiseen koulutukseen?

En kertaakaan

	1-2 kertaa
	3 kertaa tai enemmän

13. Miten riittäväksi arvioit hyvän tieteellisen käytännön osaamisesi tutkimuksesi ja/tai nykyisten työtehtäviesi kannalta?

Täysin riittämätöntä	Melko riittämätöntä	Melko riittävää	Täysin riittävää	En osaa sanoa	Ei kuulu työnkuvaani

14. Mistä hyvään tieteelliseen käytäntöön ja tutkimuseetiikkaan liittyvästä aiheesta toivoisit itsellesi lisää osaamista?

	En tarvitse lisää osaamista	
	Toivoisin lisää osaamista, mistä?	avoin kenttä

15. Voit kertoa tässä, minkälaisia toimintatapoja omassa organisaatiossasi tai jossakin muussa sinulle tutussa organisaatiossa on otettu käyttöön hyvän tieteellisen käytännön edistämiseksi.

avoin kenttä

3. Hyvän tieteellisen käytännön vastainen toiminta

Hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteita ovat *luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto*. Nämä periaatteet ovat samalla osa tiede- ja tutkimusyhteisön laatuja järjestelmää. Tässä osiossa selvitämme vastaajien mahdollisia epäilyksiä hyvän tieteellisen käytännön rikkomuksista sekä näkemyksiä tutkimuseetiikkaan kohdistuvista uhista.

Hyvän tieteellisen käytännön vastaiset teot rikkovat tutkimuseettisiä peruseriaatteita. Tällainen toiminta jaetaan HTK-ohjeessa kahteen kategoriaan: 1) vilppi tieteellisessä toiminnassa ja 2) piittaamattomuus hyvästä tieteellisestä käytännöstä. Seuraavat kysymykset käsittelevät epäilyjä tällaisesta toiminnasta. Perusopintoihin liittyvä vilppi ei kuulu HTK-ohjeen piiriin, joten pyydämme vastauksia vain tiede- ja tutkimustoimintaan liittyen.

16a. Kuinka usein olet epäillyt tiedevilppiä omassa toimintaympäristössäsi neljän viime vuoden aikana? Voit lukea tiedevilpin tarkemmat määritelmät täältä:

<https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/htk-loukkaukset>

	0 kertaa	1-2 kertaa	3 kertaa tai enemmän	Ei koske minua
--	----------	------------	----------------------	----------------

<i>Plagiointi:</i> Toisen tekijän tuottaman sisällön tai sen osan esittämistä tai käyttämistä omiana ilman viittausta alkuperäisiin lähteisiin tai tekijöihin				
<i>Sepittäminen:</i> Tekaistujen havaintojen esittäminen tiedeyhteisölle				
<i>Havaintojen vääristely:</i> Havaintojen tarkoituksellinen muokkaaminen tai esittäminen niin, että havaintoihin perustuva tulos vääristyy				
<i>Tulosten vääristely:</i> Perusteeton tutkimustulosten muuttaminen tai valikointi tai olennaisten tulosten tai tietojen esittämättä jättäminen				

16b. Kuinka usein olet epäillyt seuraavanlaista piittaamattomuutta hyvästä tieteellisestä käytännöstä omassa toimintaympäristössäsi neljän viime vuoden aikana? (Huom: vastausvaihtoehdot eivät muodosta kattavaa listaa piittaamattomuudesta.)

	0 kertaa	1-2 kertaa	3 kertaa tai enemmän	Ei koske minua
Tutkimusluvan hankkimisen tai eettisen ennakkoarvioinnin laiminlyönti tai niiden vastaisesti toimiminen				
Tutkimusaineistojen tai -tulosten käyttöön, dokumentointiin tai säilyttämiseen liittyvä piittaamattomuus				
Toisen tutkijan työn epäasiallinen viivyttäminen tai vaikeuttaminen				
Tekijän nimen perusteeton poisjättäminen julkaisun tekijäluettelosta				
Toisen tutkijan työn muu perusteeton vähättely tai siteeraamatta jättäminen				
Toisen tutkijan nimen perusteeton lisääminen julkaisun tekijäluetteloon				
Samojen tulosten julkaiseminen useita kertoja näennäisesti uusina eli ns. itsensä plagiointi				
Omien tieteellisten ansioiden paisuttelu ansioluettelossa tai julkaisuluettelossa				

Tieteellisen valta-aseman asiaton hyödyntäminen tieteellisessä toiminnassa				
Perätön ja ilkeävaltainen ilmoitus hyvän tieteellisen käytännön loukkauksesta				
Hyvän tieteellisen käytännön loukkausepäilyn käsittelyprosessin tai sen osapuolten häirintä				
Jokin muu, mikä?		avoin kenttä		

17. Mitkä seikat mielestäsi vaarantavat hyvää tieteellistä käytäntöä ja vastuullista tutkimusentekoa Suomessa eniten? Ethän anna vastauksessasi tietoja, joista voi tunnistaa henkilöitä, organisaatioita tai tapahtumia.

avoin kenttä

4. Hyvän tieteellisen käytännön loukkausepäilyistä ilmoittaminen

18. Jos epäilisit hyvän tieteellisen käytännön loukkausta jossakin suomalaisessa tutkimusyhteisössä, tietäisitkö miten toimia, jotta epäily tutkitaan asianmukaisesti?

En tiedä	tiedän osittain	tiedän melko hyvin	tiedän hyvin	En osaa sanoa

19. Oletko neljän viime vuoden aikana epäillyt hyvän tieteellisen käytännön loukkausta ja tehnyt siitä ilmoituksen?

	En ole epäillyt hyvän tieteellisen käytännön loukkausta.
	Olen epäillyt hyvän tieteellisen käytännön loukkausta ja tehnyt siitä ilmoituksen.
	Olen epäillyt hyvän tieteellisen käytännön loukkausta, mutta en ole tehnyt siitä ilmoitusta.

20. Kuinka paljon seuraavat seikat estäisivät sinua tekemästä ilmoitusta, jos epäilisit hyvän tieteellisen käytännön loukkausta?

	Ei lainkaan	Melko vähän	Melko paljon	Erittäin paljon	En osaa sanoa
Lojaalius kollegaa tai työyhteisön jäsentä kohtaan					
Ilmoituksen tekeminen omalla nimellä					
Seurausten pelko itsellesi					
Mielikuva tutkintaprosessin työläydestä tai pitkästä kestosta					
Epäily tutkintaprosessin puolueettomuudesta, oikeudenmukaisuudesta tai hyödyllisyydestä					

Muu, mikä?					
------------	--	--	--	--	--

5. Poikkeusaikojen tutkimuseettiset vaikutukset

Tässä osiossa kysymme näkemyksiä koronapandemian vaikutuksesta hyvään tieteelliseen käytäntöön.

21. Miten koronapandemia on mielestäsi vaikuttanut hyvän tieteellisen käytännön noudattamiseen omassa toimintaympäristössäsi?

Ei mitenkään	Heikentänyt tilannetta	Parantanut tilannetta	En osaa sanoa

22. Jos koronapandemia on mielestäsi **vaikuttanut hyvän tieteellisen käytännön noudattamiseen, voit tarkentaa vastaustasi tässä. Ethän anna tietoja, joista voi tunnistaa henkilöitä, organisaatioita tai tapahtumia.**

avoin kenttä

Kiitos vastauksestasi!

Tietoja hyvästä tieteellisestä käytännöstä Suomessa:

<https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/hyva-tieteellinen-kaytanto-htk>

Miten hyvän tieteellisen käytännön loukkausepäilyt tutkitaan Suomessa:

<https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/epailyjen-tutkinta>

Hyvän tieteellisen käytännön määritelmistä: <https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/suomen-malli>

Lisätietoja vastuullisesta tieteestä: <https://www.vastuullinentiede.fi/>